

Herberg of Wereldhuis

15 december 2024

Voorgangers: Henk Baars en Gerard Jansen

Welkom

Graag heet ik u van harte welkom bij deze viering van de Haagse Dominicus, ook degenen die thuis via de live-stream met ons verbonden zijn.

Vindt u ook dat we zo vaak ergens op moeten wachten? We wachten bij de halte tot de tram of bus komt, we wachten tot we eindelijk bij de dokter terecht kunnen, we wachten tot dat busje er is om ons pakje te brengen, we wachten op het moment dat eindelijk de zon gaat schijnen, we wachten op een beetje aandacht en liefde, we wachten op een beetje vrede in de wereld en.....er zijn veel mensen die wachten op een dak boven hun hoofd, op een huis.

In plaats van ergens op wachten kunnen we ook denken: we hopen ergens op. Zoals degenen die – soms volkomen onverwacht – geen dak meer boven hun hoofd hebben. Ik kan het niet helpen, maar ik denk nu automatisch aan de slachtoffers en nabestaanden van de vreselijke ramp in Mariahoeve. Degenen die het overleefd hebben, zijn alles kwijt en moeten nu elders opgevangen worden. Symbolisch komen we in deze viering nu hen en allen zonder woning tegemoet door de “tent” die hier is opgehangen of neergezet. We gunnen hen van harte een plek om veilig te kunnen wonen.

Vandaag vieren we de derde zondag van de Advent. Straks steken we de derde adventskaars aan. In deze onrustige en angstig makende tijden hopen we op meer vrede in de wereld. Met Kerstmis vieren we de geboorte van Jezus; God begint iets nieuws en laat zich zien in een klein en kwetsbaar kind. Ook de vrede in de wereld begint in het kleine. We mogen er op hopen, naar verlangen en naar uitzien.

Lied: Welkom

Inleiding en gebed

Je ziet het: ook dit dak is fragiel. Het is maar de vraag of het houdt. Houdt het de regen tegen? Wordt het omver geblazen door criminele activiteit zoals in Mariahoeve? Letterlijk je dak weg en de dood vinden. Even leek het Gaza. De derde zondag van de advent, wat hebben we te verwachten? Weten we nog wat dat is? Ik weet wel dat het niet helpt de tijden grauw en donker te noemen, maar we moeten soms moeite doen om nog opgewekt te zijn. Syrië van de regen in de drup? Er is altijd hoop. Goed om je te realiseren dat het in de basis altijd gaat om het leven van alledag, de dagelijkse

praktijk van eten kopen, eten maken, goed kunnen slapen, je mentale gezondheid op orde en een dak boven je hoofd. Of ga je voorraden inslaan en doe je mee met de oorlogshitserij? Maar vooral dat dak vandaag. Ik ben bijzonder blij dat Peter Bos hier is. We kennen elkaar van de Cliëntenraad Sociaal Domein in Den Haag waar we de sociale wetten (participatiewet, de WMO en de jeugdwet) in deze gemeente kritisch volgen en op uitvoering controleren. Werkzaam bij het Straatconsulaat ziet hij dagelijks de daklozen en ongedocumenteerden praktijk voorbij komen. Hij komt straks aan het woord en na afloop kunnen we eventueel in gesprek als daar belangstelling voor is. We horen vandaag Jeremia een soort bijbelse woke profeet. Persoonlijk werd ik daar wel weer opgewekt van. Zoals jullie weten hou ik wel van dat soort strijdbaarheid. Je bereikt je doelen niet door altijd binnen de lijntjes te kleuren.

Laten we bidden:

Verbeeld je niet dat je alleen maar jij bent.

Verbeeld je niet dat je in je eentje bent.

Verbeeld je niet dat je alles alleen moet doen.

Bij elke demonstratie tegen dakloosheid doen degenen mee die niet meer kunnen.

Bij elke vredesdemonstratie doen de tienduizenden slachtoffers mee.

Ze komen bij je op bezoek, ze willen een glas met je drinken,

de wijn van het laatste avondmaal.

Het zijn geen spoken, het zijn mensen zoals jij en ik,

ze vragen hoe we eruit kunnen komen.

Of we ooit eens ophouden.

Zo bidden we, zo vragen we, zo smeken we.

Laat ons kiezen voor het geweld van de ziel,

de onverschrokkenheid van de overtuiging in ook de bureaucratische strijd die zo nodig is.

Verbeeld je je werkelijk dat je alleen maar jij bent?

Lied: Gelukkig dat het licht bestaat

Lezing [Jeremia 7, 1-13](#)

Lied: Lied van het land (couplet 1, 2)

Verhaal: door Peter Bos (Straat Consulaat)

Beste mensen, wat een eer om hier bij deze viering van de Haagse Dominicus in het mooie buurt- en kerkhuis Bethel te mogen spreken over mijn werk bij het Straat Consulaat, een belangenorganisatie voor dakloze mensen, niet te verwarren met het Straatpastoraat. Ik werk hier nu ruim twee jaar nadat ik 8 jaar in de gemeenteraad heb gezeten voor de Haagse Stadspartij. De viering van vandaag staat in het teken van de advent op weg naar de geboorte van Jezus. Het kerstverhaal is voor dakloze mensen een heel herkenbaar verhaal: Jozef en de zwangere Maria die na een lange tocht in Bethlehem geen onderdak kunnen krijgen en zich genooddaakt zien om een stal kraken, een plek zonder enige luxe waar Jezus wordt geboren. Dat spreekt tot de verbeelding.

Bij het straat consulaat spreken wij niet van daklozen, we vinden dat net als de term zwervers een denigrerende term. Dakloos is namelijk geen persoonskenmerk maar een situatie. Het liefst spreken wij dan ook van dakloze mensen. We zien ze als mensen die tijdelijk in een kwetsbare situatie zitten en die zo snel mogelijk weer een huis moeten krijgen. Straat Consulaat herdenkt in 2025, volgend jaar, haar dertigjarige bestaan. Ons hoofddoel is om dakloosheid uit te bannen, zodat wij onszelf kunnen opheffen. Tot die tijd komen wij op voor de belangen van dakloze mensen in Den Haag. En dat varieert van mensen ondersteunen bij het aanvragen van een uitkering, een briefadres aanvragen, het regelen van een plek in de opvang en allerlei andere zaken. We doen dat vanuit een

kantoorpand in de Torenstraat vlakbij de Grote of Sint Jacobskerk, een pand dat we huren van de Diaconie. We hebben daar ook een koffiobar waar mensen even tot rust kunnen komen en gebruik kunnen maken van ons open spreekuur. Iedereen, ook jullie zijn daar van harte welkom om langs te komen.

De doelgroep van dakloze mensen is enorm breed. Ze komen uit alle lagen van de bevolking, van jong tot oud, hebben veel verschillende culturele achtergronden en verblijven op heel veel verschillende plekken: van tentjes de Scheveningse bosjes tot opvanglocaties in hotels, auto's, campings, bootjes, parkeergarages, kraakpanden, kelderboxen, bij familie op zolder of op een bank bij vrienden. Alleen al in Den Haag gaat het naar schatting om vele duizenden mensen.

Ik ben zelf werkzaam als belangenbehartiger ook wel lobbyist genoemd en ik hou me vooral bezig met wonen en volkshuisvesting, dit omdat dakloosheid in de eerste plaats een woonprobleem is. Wat dakloze mensen missen is simpelweg een huis en wat we momenteel zien is dat mensen die door omstandigheden hun woning kwijt raken geen vervangende woning kunnen vinden. De wachttijd voor een sociale woning is inmiddels opgelopen tot 8 jaar. Dit komt doordat door dat volkshuisvesting 2010 door de politiek is afgeschaft en aan de markt is overgelaten. Sindsdien is het aantal sociale woningen fors afgenomen, ook in Den Haag, terwijl de bevolking en de vraag naar betaalbare woningen enorm is gestegen. Dit en niets anders heeft geleid tot een explosieve situatie op de woningmarkt.

Het is mijn werk om te bevorderen dat er in Den Haag heel veel woonruimte bij gaat komen en deze ernstige misstand, schending van het recht op huisvesting fel wordt bevochten. Ik bemoei me dus voortdurend met het gemeentelijk beleid op het gebied van wonen en dat betekent veel lezen, schrijven, gesprekken voeren met ambtenaren, politici en ook actievoeren met onze achterban, dat zijn mensen die zelf dakloos zijn of zijn geweest en het klappen van de zweep goed kennen. Regelmatig gaan we met de wethouders en de gemeenteraad in gesprek om duidelijk te maken wat er allemaal moet gebeuren en ook hier hameren we voortdurend op meer huisvesting. Recent hebben we nog actie gevoerd tegen de leegstand in de stad door een prijs toe te kennen aan het meest schrijnende voorbeeld van leegstand, want het is natuurlijk godgeklaagd dat er zoveel leegstand is terwijl er zoveel mensen dakloos zijn. De actie heeft succes gehad, want de gemeente is eindelijk in beweging gekomen en gaat de leegstand nu echt aanpakken.

Zolang dakloze mensen geen woning hebben moeten ze wel ergens opgevangen worden. Dat is toch wel het minste wat een rijk land zou moeten bieden, zou je denken. Maar helaas, de praktijk is dat mensen eerst diep in de goot moeten belanden voordat ze recht op opvang krijgen. Dit komt door het zogenaamde zelfredzaamheid criterium, een wettelijke eis die gemeentes moeten toepassen. Afgelopen week bijvoorbeeld verscheen er een vrouw met haar jonge kind op ons spreekuur. Ze sliep al maanden in een kelderbox, maar waren weggestuurd bij daklozenloket van de gemeente omdat ze nog zelfredzaam zouden zijn. Via het Rode Kruis hebben we een hotelkamer kunnen regelen en we weten niet hoe het af gaat lopen.

Het komt er dus op neer dat mensen eerst zwaar verslaafd of doodziek moeten zijn voor ze in aanmerking komen voor opvang. Maar zelfs dan kom je op een wachtlijst, want opvanglocaties zitten overvol. En als je dan uiteindelijk een bed in de opvang van bijvoorbeeld de Kessler stichting of het Leger des Heils hebt bemachtigd, dan zit je daar jaren vast omdat er geen woningen zijn.

De gevolgen van deze werkwijze zijn bizar. We zien dakloze mensen eerst jarenlang op allerlei plekken bij vrienden en familie bivakkeren. Ze komen uiteindelijk op straat terecht waar ze door de uitzichtloosheid en de kou aan de drank en de drugs gaan om uiteindelijk getraumatiseerd en verslaafd in de opvang terecht te komen. Vervolgens moeten ze vaak nog jaren behandeld worden en heel lang wachten voordat ze weer een eigen woonplek kunnen krijgen. Dit is natuurlijk een ongelooflijk inhumain, inefficiënt en miljarden kostend systeem dat echt op de schop moet. Gelukkig

ziet ook de overheid in dat het anders moet; en het devies is nu 'wonen eerst', wat inhoudt dat dakloze mensen zo snel mogelijk een woning moeten krijgen, maar vooral dat moet voorkomen dat mensen hun woning kwijtraken; vooral inzetten op preventie in plaats van achteraf met lapmiddelen komen.

Dit kan alleen maar slagen als er voldoende betaalbare woningen beschikbaar komen. De politieke wil is er om dit te regelen, maar de daadkracht laat nog veel te wensen over.

De dakloze mensen die we momenteel op straat zien zijn het topje van de ijsberg. De grootste groep dakloze mensen zijn jongeren, 40%, en gezinnen met kinderen die bij vrienden of familie van bank naar bank hoppen of op vakantieparken bivakkeren. Wat we ook vaak zien zijn de arbeidsmigranten die op straat worden gezet door hun werkgever. Die krijgen het ook zwaar voor de kiezen, louter vanwege het feit dat ze geen Nederlander zijn en daardoor buiten allerlei voorzieningen vallen. Voor deze mensen is er vaak geen huisvesting geen opvang en geen uitkering, een absolute schande en zwaar discriminerend.

Ik wil besluiten met toch hoop, een hoopvolle ontwikkeling. Nederland heeft beloofd dakloosheid uit te bannen voor 2030. Dat is de afspraak. Ook de gemeente Den Haag heeft zich hierbij aangesloten, een prachtig streven. Straat Consulaat is in ieder geval vastberaden om te blijven knokken voor dit doel. Het lijkt misschien een utopie, maar als we de hoop en de strijd opgeven gaat het zeker niet lukken. Aan mij de taak om hierover te blijven jeremiëren de komende tijd. Dank u wel.

Lied: Lied van het land (couplet 3)

Overweging

Ik vraag mij dikwijls af of we niet meer burgerlijk ongehoorzaam moeten zijn. Jeremia lijkt wel ten einde raad als hij fulmineert tegen zijn geloofsgenoten. Zie nu eindelijk eens om naar de weduwen en de wezen. Jullie stelen, moorden, plegen overspel en meened, branden wierook voor Ba-al en lopen achter andere goden aan, die jullie eerst niet kenden.

Het is gemakkelijk dit vandaag politiek in te vullen. Een fors deel van het volk stemt zodanig dat er van barmhartigheid en vredelievendheid niet veel terecht komt. En ik krijg de laatste tijd ook het gevoel dat als je je uitsprekt voor de mensheid, je overal niet welkom bent.

Ik hou mijn mond maar denk ik dan. Wil geen ruzie terwijl het pijn doet van binnen. Het lijkt er op dat velen van ons in een soort mentale ballingschap zitten. Is dat het resultaat van proberen jezelf te worden? En je denken en je daden meer op elkaar afgestemd raken?

Jezus zegt soortgelijke dingen. Wil je hem volgen dan snij je je oude banden door, we zullen ballingen moeten worden. Er zijn nogal wat mensen in ons huis, inclusief ikzelf, die het kruis wat achter mij hangt een te zwaar symbool vinden. Een martelwerktuig wat moet dat hier? En toch sterven we iedere dag een beetje, omdat je anders niet herboren wordt en elke keer als we ervoor kiezen vrij te zijn, vooral als dat in gaat tegen de conventies van de groep waartoe we behoren is dat een beetje doodgaan om een dieper inzicht te krijgen. Hou je van mij vraagt Jezus aan Johannes. Het is een vraag die tot mij komt door ieder mens dichtbij, dakloos en zonder documenten, die op de deur klopt en ieder mens ver weg met wie je onlosmakelijk verbonden kan zijn en die lijdt onder onze manier van leven. Ik hoop dat we in onze samenleving elkaar letterlijk beter in de ogen zien en een paar stappen zetten, waardoor we van onbekende ander een medemens worden voor elkaar en de gure wind kan veranderen in een briesje dat de machten en krachten van 'jij bent illegaal, jij bent de Oekraïense/ Russische, Palestijnse/Israëliische onmens en wij doen er goed aan die te vernietigen' of 'jij bent een domme PVV stemmer' of 'jij bent een arrogante-linkse-woke-kerkganger, in ons hart en in onze samenleving weg blaast en Gods Rijk laat doorbreken. Liefde, dat is wat er toe doet.

Lied: ik zal niet rusten

Vorbeden

Bidden wij voor allen die zich alleen voelen,
naar wie niet geluisterd wordt,
die niet gehoord worden,
niet gezien:

De mensen zonder huis, zonder thuis,
dicht bij ons in de stad,
die op straat leven,
waar we misschien achteloos aan voorbij lopen;
dat we hen eens aanspreken
en een praatje met hen maken;
dat we ons verdiepen in hun situatie,
want werkelijke vrede begint daar
waar mensen elkaar zien en aanhoren.

Bidden we voor hen
die slachtoffer zijn
van het drama in Mariahoeve,
zij die plotseling afhankelijk zijn geworden
van de hulp en goedheid van anderen;
dat zij die nu alles kwijt zijn, getroost worden
door de liefde die zij van medemensen krijgen.

Bidden wij ook voor onze medemensen
ver weg: in Gaza, Soedan, Jemen, Oekraïne
en andere gebieden op de wereld
waar mensen niet veilig kunnen wonen
door oorlogsgeweld en natuurrampen;
dat we niet in onze schulp kruipen,
maar open staan voor hun noden
en waar mogelijk iets voor hen proberen te betekenen.

Bidden we om meer begrip voor elkaar;
dat we ons proberen in te leven in het standpunt van een ander
en aandacht hebben voor de nuances in een gesprek;
dat respect de grondtoon van onze omgang met elkaar mag zijn.

Ook vragen we u God om geduld met ons te hebben
wanneer het ons steeds maar niet lukt
om onze goede voornemens na te komen;
wees ons nabij met uw liefde en trouw.

En bidden we tenslotte voor hen
voor wie in het intentieboek onze aandacht wordt gevraagd.....

Collecte

De opbrengst van de collecte is deze keer bestemd voor het Straatpastoraat en om
financiële ondersteuning te geven aan de getroffen families in Mariahoeve.
Dank voor je bijdrage.

Tafellied: Tafel der armen

Breken en delen

Zegen

Zegen voor mij, o God
de aarde onder mijn voeten.

Zegen voor mij, o God
de weg waarop ik ga;

Zegen voor mij, o God
wat mijn verlangen zoekt,
Jij die in eeuwigheid bent,
zegen voor mij mijn rust.

Zegen voor mij datgene
waarop mijn geest zich richt,

Zegen voor mij datgene
waarheen mijn liefde gaat;

Zegen voor mij datgene
waarop mijn hoop zich stelt,

In de naam van de Vader de Zoon en de Geest.

Amen

Lied: Wonen overal